

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ.Π.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ'.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 6 του Φλεβάρη 1908

ΓΡΑΦΕΙΑ 'Οδός Οικονόμου: αριθ. 4 — ΑΡΙΘ. 134

ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΛΕΦΤΕΡΙΑ

Αγαπητέ μου «Νουμά»,

Φαντάσου πώς μια φορά και γώ δε θα συμφωνήσω μαζί σου! Φαντάσου κάτι πολύ πιο περίεργο, φαντάσου πώς στέρησες μου από το θάνακτεφτώσι ζητήματα πολιτικά, εγώ που τάπορέβγω. Αλήθεια που ο λόγος για τη Ρουσία. Για τη Ρουσία μας μίλησες και συ στον αριθμό σου 131. Το ξέρω πώς τα λες της πεθεράς για να τ'κούση ή νύφη, και πώς σαν τα ψέλνεις στους Ρούσσους, τους δικούς μας βάζεις με το νου σου. Ίσως πάθω και γώ το ίδιο. Μα κάποια φρασούλα του «Νουμά» μου χτύπησε στο μάτι, εκεί που γράφεις πώς «όσο κι αν καταδικάζουμε τους Ρούσσους που πολεμάνε την πατρίδα τους, σήμερα ίσια ίσια που η πατρίδα τους πολεμιέται άγρια κι αποτελεσματικά από όχτρο πανίσχυρο, άλλο τόσο καταδικάζουμε και κείνους που αναγκάζουν το Ρούσσο έργατη να πολεμήσει για την άτομική του λευτεριά, πρί σκερτεί να πολεμήσει για την πατρίδα τους».

Περαισότερο μου άρεσε το δεύτερο μέρος της καταδίκης από το πρώτο, επειδή Ρούσσους που να πολεμάνε την πατρίδα τους, ενώ η πατρίδα τους πολεμιέται, δε βλέπω. Βλέπω Ρούσσους που ήσυχια κι άθωα, με τίμια έλπίδα, με θάρρος αγαθό, μ' άφοσίωση και με πόθο, μαζωχτήκανε μια μέρα μπρός στάφτοκρατορικό το παλάτι, για να γυρέψουνε από τον τσάρο τους, από τον μπαμπάκα, τί θαρρείς; λίγη λεφτεριά και λίγη μάθησή για τα παιδιά τους. Την άπάντησή τη γνωρίζεις, τους άποκριθήκανε τα βόλια. Τουφεκίες και σφαγμοί. Όστε μπορεί κανείς να ρωτήσει πώς γίνεται και σκοτώνουνε Ρούσσους οι κοζάκοι, αντίς να σκοτώνουνε Γιαπανέζους, την ώρα που η πατρίδα τους από τους Γιαπανέζους πολεμιέται. Το έναντίο λοιπόν από κείνο που λές.

Μά, θα πής, όπως κι αν είναι, πόλεμος, κ' έπρεπε τουλάχιστο να προσμένουνε, ο πόλεμος να τελειώσει, και τότες να σηκωθούνε, ή πιο σωστά, να μαζωχτούνε όπως λέγαμε. Αφτό νομίζω το επιχείρημα θάπιανε τον τόπο του παντού άλλου παρά στη Ρουσία. Η πατρίδα του Ρούσσου πολεμιέται; ποιές όμως θέλησε τον πόλεμο; Μήπως και τονέ θέλησε ο Ρούσσος; όχι βέβαια. Η αν τονέ θέλησε, είναι άγνωστο πράμα για μας, αφού δεν τονέ συμβουλέφτηκε κανένας, δε συμβουλέφτηκε ούτε αντιπρόσωπος του Ρούσσου. Ο τσάρος θέλησε τον πόλεμο, και δε με μέλει να μάθω αν τονέ θέλησε ο ίδιος ή ο πρωθυπουργός του ή το συγγενολόγι του ή από το συγγενολόγι του ο τάδες κι ο τάδες; μόνος αφτός έχει το δικαίωμα να προκηρύξη πόλεμο. Απόλυτη

μοναρχία. Μόνος του ένας άνθρωπος αντιπροσωπείει ένας έθνος άλάκαιρο. Το αντιπροσωπείει, δηλαδή κάνει ό τι μόνος άποφασίση κι ό τι κάνει, το κάνει μαζί του και το έθνος, χωρίς μάλιστα νάχη τ. έθνος υποψία πώς το κάνει, γιατί και σήμερα ακόμα υποθέτω πώς κάμποσοι μουζίκιοι στ' χωριά, ούτε το νοιώσανε πώς η πατρίδα τους, ή Ρουσία, τάβαλε με τους Γιαπανέζους.

Όσοι το νοιώσανε πάλε, όσοι Ρούσσοι μαζωχτήκανε στο παλάτι μπροστά, ή όσοι, που λένε, σηωθήκανε, μπορείς τάχα, φίλε μου, να μου το βεβαιώσης, πώς άφτοι πολεμούσανε την πατρίδα τους και πώς δεν πολεμούσανε, ίσια ίσια εκείνη τη στιγμή, τους Γιαπανέζους; Έγώ θαρρώ πώς τους πολεμούσανε δεινά. Τι γυρέβανε; Γυρέβανε λεφτεριά και μάθηση. Μα πώς θέλεις να πολεμήσης άλλους λαούς, δίχως να χαιρέσαι πρώτος έσύ μάθηση και λεφτεριά; Όλα θα πάνε του κάκου, όπως το είδαμε κι όπως εΐτανε φυσικό να το δούμε σε απόλυτη μοναρχία. Εκεί που λεφτεριά δεν υπάρχει, ποιός θα ζητήσει λογαριασμό, και σε ποιόν θα ζητήσει, για την κατάσταση του στρατού, για τα πολεμοφοδια, για τα χρήματα; Έτσι και τα χρήματα του βρόντου. Εκεί που μάθηση δεν υπάρχει, πώς θα μάθη ο άπλος στρατιώτης τον πατριωτισμό του, γιατί ανάγκη έχει από μάθηση ως κι ο πατριωτισμός; Πώς θα μάθη ο αξιωματικός την τέχνη του πολέμου, που είναι άχώριστη από τη γενική την παιδεία; Έτσι χαμένη κάθε νίκη. Όζω από τη λεφτεριά και τη μάθηση, δεν κατορθώνεται τίποτις. Ακούω κ' οι Αθηναίοι μας θέλουνε τη Μακεδονία. Δική τους. Ας προσέβουνε όμως πώς απόλυτη μοναρχία δεν είναι μόνο η σκλαβιά; σκλαβιά είναι κ' η πρόληψη. Θέλεις μάθηση σωστή; Θέλεις σωστή λεφτεριά. Μίλα και δίδασκε τη γλώσσα σου. Από την καθαρεύουσα μάθηση δε βγαίνει. Δε βγαίνει ούτε νίκη. Για να κάμης Έλληνα τον άναποφάσιστο Μακεδόνα, δός του σχολειό που να του μάθη γλώσσα ζωντανή, που να του μάθη και πράματα πραχτικά. Είδεμή, του τα μαθαίνει ο Βούλγαρος; Πίς του έσύ του Μακεδόνα πώς ή έλληνική γλώσσα, ή περίφημη, ζή ακόμη στού λαού σου το στόμα, και με τόνομα που βάσταζε ως τώρα ο έλληνομός στην Ανατολή, θα πάη με το μέρος σου ο καθένας, δε γίνεται (1). Χαρίζεις τότες μάθηση στούς άλλους. Τους χαρίζεις και λεφτεριά. Κοντά

(1) Τώρα έλαβα και μόλις πρόφτασα να ξεφυλλίσω τον «Αρχαιολόγο» του Καρκαβίτσα. Μα θαρρώ πώς τέτοιο νόημα έχει και το σημαντικό το βιβλίο του μεγάλου μας μυθιστοριογράφου, δηλαδή να μ'ην κυνηγούμε ψεύτικη μάθηση, ενώ οι άλλοι καλλιεργούνε τη γίς, να καταλάβουμε κιόλας τί σημαίνει λεφτεριά και να κάνουμε μ'αν αρχή με την ίδια μας την ήδική ανεξαρτησία.

στο νου πώς σε τέτοιο ζήτημα θα στραβοπατήσης, άμα ένωθής με όποιονε κι αν είναι, που μήτε μάθηση ξέρει τί σημαίνει, μήτε λεφτεριά. Πρώτο σου χρέος, άφτό.

Οι Ρούσσοι που γυρέβανε λεφτεριά και μάθηση, μπορεί το κάτω κάτω να μ'ην είχανε και τόσο κακή γνώμη για τους Γιαπανέζους, μπορεί να τους φαινότανε πώς μάθηση τους Γιαπανέζους δεν τους έλειπε, πώς έλειπε της πατρίδας τους, της Ρουσίας, και πώς είναι άσυλλόγιστος πόλεμος να πάη κανείς να πολεμή ήσυχους πολιτισμένους λαούς, και ν'η μ'ην πασκίζη πρώτα με κάθε τρόπο να φωτίση το λαό το δικό του. Μπορεί να τους ήρθε και σαν άδικος ο πόλεμος. Έθνικός πόλεμος, σίγουρα πώς δεν είναι. Μοιάζει σαν πόλεμος λαίμαργος, πόλεμος της κατάχτησης και της άχորτασίας. Πιο άψηλά κι από την πατρίδα, στέκει θαρρώ ή άθωρότητα. Και της συρέννει άφτό κάθε πατρίδας, να στέκη πιο άπάνω της ο άνθρωπος. Αν ο πόλεμος του Ρούσσου είναι άδικος, κι αν ο Ρούσσος νικήση το Γιαπανέζο, ή ρούσικη πατρίδα έδωκε στις άλλες άτομικές πατρίδες της; άθωρότητας μάθημα πολύ άχαμό; μεγάλωσε το σωρό της άθωρότητας άδικίας. Θα την άδικήσουνε μια μέρα λοιπόν και την ίδια. Όπως τάτομα, οι λαοί. Δε μου συρέννει νάχω κακούς συμπολίτες; δεν τους συρέννει μήτε άφτους να φέρνουνται κακά, γιατί θα τους κοστίση το κακό. Να νικούνε ο Ρούσσος, θα νικούνε κ' ή απόλυτη μοναρχία, ή τυραννία θα νικούνε, θα νικούνε ή σκλαβιά. Κι αν νικούνε παντού, θα νικούνε και την άθωρότητα, και μαζί της έννοείται τη Ρουσία. Μα της σκλαβιάς ή νίκη λέγεται καταστροφή. Στις φυλακές δεν ξαναίγει τ'άθωρο λουλούδι. Θέλει άγέρι και λεφτεριά.

Τέτοια πιστέω να στοχαστήκανε κ' οι Ρούσσοι που αγαπήσανε την πατρίδα τους και μαζωχτήκανε μπρός στο παλάτι το άρτοκρατορικό. Σα δεν έχει όμως κανείς λόγους καλούς νάντιταξη στη θέληση της μάθησης; και της λεφτεριάς, σκοτώνει έκεινούς που τίς θέλουνε, χωρίς να το στοχαστή πώς την ίδια ώρα σκοτώνει τον έαφτό του. Αφού όμως, καθώς λές, είναι δύσκολο να μιλή κανείς για τους άλλους και να μ'η συλλογιέται τους δικούς του, είναι πράμα λυπητερό, είναι τρομερό μάλιστα που ο Έλληνας κατάντησε να μ'ην έχη το δικαίωμα σήμερα να κατηγορή της Πετρούπολης τίς σφαγές. Δε μου άρέσει να θυμίζω κάτι δυσάρεστα και περασμένα. Μα βλέπω μερικούς που αντίς να γυρέβουνε να τα ξεχάση ο κόσμος, τα ξαναλένε με κάποιο ύφος μάλιστα που μοιάζει σαν κάψημα (1). Λοιπόν

(1) Κάποιος Μίτσοιλος κάνει λόγο για την ημέρα της 8ης Νομβρίου καθ' ήν ο ύβριζόμενος έκείνος λαός επέζητησε την τιμωρίαν των βλασφημών οτινις έτόλμησαν κτλ. Κρίμα να γράφουνται τέτοια λόγια, κρίμα μεγαλύτερο να δημοσιεύουνται, γιατί στην Έθρώπη, που δεν κοζάκεψε ακόμη, δεν κάνουνε κανένα καλό στην Έλλάδα.

καὶ μεις ἔχουμε τὸ χρέος νὰ μὴ σωμαίνουμε, κ' ἔτσι νὰ πειστούνε οἱ φρόνιμοι καὶ οἱ καλοὶ. Μὲ τὴ βία, μὲ τὴ δύναμη, μὲ τὸ αἷμα στὰ 1901, μὴν ξετάζοντας τὰ πράγματα, γελώντας τὸ λαό, προσπαθήσανε νὰ πνίξουνε τὸ νεὺ ποῦ γύριζε τὴν ἀλήθεια. Ἡ βία θὰ πῇ πῶς δίκιο δὲν ἔχεις, κι ὅσες φορές τὸ σκέφτηκα, γιατί τὸ σκέφτομαι συχνά, ἔφτασα στὸ συμπέρασμα πῶς οἱ δασκάλοι ἄλλα ἐπιχειρήματα ἐναντίον μας δὲν ἔχουνε, παρὰ τέτοια ἐπιχειρήματα, κοζάκια, καὶ πῶς ἴσως τὰ ὀνειρέβονται κι ἄλλη φορά. Θὰ εἶναι δλεθρος γιὰ τὸν τόπο. Θὰ εἶναι δλεθρος καὶ γι' ἀφτούς. Δὲν εἶναι καμώματα τῆς λευτερίας καὶ τῆς μάθησης τὰ δικά τους. Γιὰ τοῦτο, περαστικό κι ὅ τι κάμουνε, ὥσπου νὰ καταλάβῃ ὁ Λαός, καὶ θὰ καταλάβῃ, γιὰ νὰ μπορούμε τότες νὰ κατηγοροῦμε ὅσους καταπατοῦνε τὸ δίκιο, ζητώντας ἡσυχία ἐμεῖς τὴ μάθηση καὶ τὴ λευτεριά.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ „ΠΡΟΜΑΜΜΗ“

(Κατὰ τὴν παράδοση, ἡ Προμάμμη τοῦ γένους τῶν Μπόροτιν ἀμάρτησε στὴ συζυγικὴ πίστι κα' ἡδρε τὸ θάνατο ἀπὸ τὸ ἴδιο τοῦ ἀντρός της τὸ χέρι. Τὸ συναίσθημα τοῦ κρῖματός της δὲν τῆς δίνει ἡσυχία στὸν τάφο της ἀν δὲν ἀφανισθῇ ὅλο τὸ γένος της τὸ θεμελιωμένο στὴν ἀμαρτία. Τὸ φάντασμά της γυρίζει τὴ νύχτα μέτα στίς ἔρημες στοὺς τοῦ πύργου τῶν Μπόροτιν. Μὰ ὅσο κι ἂν θέλει τὸν ἀφανισμό τοῦ γένους της, γυρεύει νὰ προφυλάξῃ πάλιν τοὺς δικούς της ἀπὸ κάθε συμφορὰ ποῦ τοὺς ἀπειλεῖ. Στὴ σκηνὴ αὐτὴ ἡ ἐμφάνισή της θέλει νὰ μακρύνῃ μεγάλη δυστυχία. Ὁ Γιάρομιρ, ὁ ἀρρεβωνιαστικὸς τῆς Βέρθας, εἶναι ὁ χαμένος ἀδελφός της ποῦ τὸν θαροῦσαν πνιγμένο. Ἐνὰς ληστής τὸν εἶχε κλέψῃ καὶ τὸν ἔκαμε κι αὐτὸν ληστή. Ὅστε ἡ Βέρθα οὔτε ὁ πατέρας της ὑποψιάζονται πῶς ἔχουν ἕνα ληστὴ μπροστά τους, πολὺ λιγότερο ἀκόμα τὸ χαμένο γυιὸ κι ἀδερφὸ ποῦ τὴν ἴδια αὐτὴ νύχτα θὰ σκοτώσῃ τὸν πατέρα του, χωρὶς νὰ ξέρῃ πῶς εἶναι πατέρας του καὶ θὰ πεθάνῃ κι αὐτὸς ἀπάνω στὸ λείψανο τῆς Βέρθας, τῆς ἐρωμένης κι ἀδερφῆς του μαζί. Κ' ἔτσι μὲ τὸν ἀφανισμό τῆς γενεᾶς της ὁ λάκκος της θαύρῃ τὴν ἡσυχία της ἡ Προμάμμη).

Γοτθικὴ στοά. Πυκνὸ σκοτάδι.

ΓΙΑΡΟΜΙΡ (ὁρμᾷ μέσα)

Εἶναι ἡ κόλαση λυμένη
καὶ μὲ κνηγᾷ; Τὰ δόντια
νὰ μοῦ τρίζουν στοιχειὰ βλέπω
μπρός μου, γύρω μου, κοντά μου
κι ἀπ' τίς φλέβες μου τὸ αἷμα,
τὸ μυαλὸ ἀπὸ τὸ κεφάλι
μοῦ βυζαίνει, μοῦ ρουφᾷ
σὰ βρυκόλακας ὁ τρόμος!
Νᾶμπα μὲς σ' αὐτὸ τὸ σπῆτι!
Στὸ κατώφλι ἀγγέλους εἶδα
καὶ φωλιάζει ὁ ἄδης μέσα!—
Ὅμως ποῦ μ' ἔχει φερόμενον
τῆς ψυχῆς μου ἡ ἀγωνία;
Τούτη ἐδῶ δὲν εἶν' ἡ σάλα
ποῦ μὲ δέχτηκε ὅταν ἤρθα;
Σούτ! Κανείς νὰ μὴν ξυπνήσῃ!
Σούτ! Κανείς νὰ μὴ νοήσῃ!
(Ἀκροάζεται στὴν κἀμαρά τοῦ κόμη).

Ἦσυχία ὅλα!

(Στὴν πόρτα τοῦ βάθους ἀριστερά).

Ποιὰ φωνή!

Μιά φωνὴ ποῦ τὴ γνωρίζω,
ποῦ νὰ τὴ ρουφήσω καίω!

Ἄκου—ἄ!—Λόγια!—Ἄ εἰν' ἐκείνη
καὶ τὴν προσευχὴ της κάνει!
Ναί! Παρακαλεῖ γιὰ μένα!
Ψυχὴ ἀγνή, σ' εὐχαριστῶ!—
(Ἀκροάζεται).

Ὅχι,

δὲ μπορῶ νὰ κρατηθῶ,
πρέπει ἐκεῖ σ' αὐτὴ νὰ πάω,
μπρός στὰ πόδια της νὰ πέσω,
τὴν εἰρήνη στὸ πλευρό της
πλάι τὰ μὲλυντο ναῦρῶ
κι ἀπὸ τὸν ἀνασασμό της
ἀγιος νὰ ναστηθῶ!

(Πλησιάζει στὴν πόρτα· αὐτὴ ἀνοίγει κ' ἡ Προμάμμη βγαίνει νεύοντάς του αὐστηρὰ νὰ φύγῃ καὶ μὲ τὰ δύο της χέρια).

ΓΙΑΡΟΜΙΡ

Ἄχ, σὺ εἶσαι, σὺ, ἀκριβὴ μου!
Εἴμ' ἐγὼ, μὴ μοῦ θυμόνεις!
Τόσο κρύα μὴ μὲ διώχνεις!
Στὴν καρδιὰ τὴν πικραμένη
χάρισε τὴν ἡδονή
ποῦ καιρὸ τὴν ἐστερήθη,
μὲς τ' ἀγνὰ ὡς ἀγγέλου στήθη,
στὴν οὐράνια τὴ ματιὰ
ναῦρῃ τὴν παρηγοριά!

(Τὸ φάντασμα προχωρεῖ, ἡ πόρτα κλείνει πίσω του· τοῦ νεύει ἀκόμα μιὰ φορὰ νὰ φύγῃ).

ΓΙΑΡΟΜΙΡ

Πῶς; Νὰ φύγω; Δὲ μπορῶ, ὄχι!
Τόσο ὠραία, χαριτωμένη
ὅπως φαίνεται μπροστά
στὴ ματιὰ τὴ μεθυμένη
μὲ τραβᾷ νὰρῶθ κοντά!
Ἄ, τὸ νιώθω, ξεμερόνει
στὸν στήθιόν τὰ κρύφια βύθη
κι ὅ,τι ἐκεῖ καιρὸ ἐκοιμήθη
ἀλαφιάζεται, ξυπνᾷ.—
Θὲς νὰ μὲ θωρῆς νὰ λυθῶ;
Θὲς νὰ σβύσω ἐδῶ μπροστά σου;
Ὡ λυπήσου μου τὸν πόνο,
πάρε με στὴν κἀμαρά σου!
Πότε ἡ ἀγάπη ἔχει ἀρνηθῇ
θερμὰ ἡ ἀγάπη ὅ,τι ποθεῖ;

(Τρέχοντας ἀπάνω της).

Βέρθα! Βέρθα! Βέρθα μου!

(Καθὼς τὸ πλησιάζει, τὸ φάντασμα τοῦ ἀπλόνει τὸ δεξιὸ χέρι μὲ σηκωμένο τὸ δαχτυλίδι).

ΓΙΑΡΟΜΙΡ (τραβιέται πίσω κραυγάζοντας).

Ἄ!

ΒΕΡΘΑ (ἀπὸ μέσα).

Σὺ δὲν εἶσαι, Γιάρομιρ;

(Μὲ τὴν πρώτη φωνὴ τῆς Βέρθας τὸ φάντασμα ἀναστενάζει καὶ προχωρεῖ σιγαλὰ στὴ σκηνή. Πρὶν τὴν περᾶση ὅλη, βγαίνει ἡ Βέρθα ἀπὸ τὴν πόρτα χωρὶς ὅμως νὰ δῇ τὸ φάντασμα γιατί ἔχει καρφωμένο τὸ βλέμμα της στὸν Γιάρομιρ ποῦ, στέκει στὴν ἀντικρυνὴ γωνία).

ΒΕΡΘΑ (ἐρχόμενη μ' ἕνα φῶς).

Γιάρομιρ, σὺ εἶσ' ἐδῶ;

ΓΙΑΡΟΜΙΡ (ἀκολουθώντας μὲ τὰ μάτια καὶ δείχνοντας τὸ φάντασμα ποῦ φεύγει).

Ἐκεῖ! ἐκεῖ! ἐκεῖ! ἐκεῖ!

ΒΕΡΘΑ

Μὰ τί ἐπαθες, καλέ μου;
Ἄγρια τόσο τί κοιτάζεις
στὴ γωνία τὴ σκοτεινὴ;

ΓΙΑΡΟΜΙΡ

Δῶ κ' ἐκεῖ κ' ἐκεῖ κ' ἐδῶ!
Παντοῦ αὐτὴ καὶ πονθενά!

ΒΕΡΘΑ

Θεέ! μουν, τί ἔγιν' ἐδῶ πέρα,
ΓΙΑΡΟΜΙΡ

Ἄντρας εἶμαι. Καὶ μπορῶ δ,τι
δὲ μπορεῖ κανείς. Μπροστά
βάλτε μου τὸ Σατανᾶ
κι ἀπὸ τὸ σφυγμὸ μετράτε
μέσα μου ἡ καρδιὰ ἂν φοβάται!
Ὅμως μόνος πρέπει νὰρῶθ
σὰν ἐχτρός σ' ἐχτρός του. Κι ὄχι
μὲς τὴ φαντασία μου, μέσα
στὸ θερμὸ μου τὸ μυαλὸ,
μὲς τὸ ἴδιο μου τὸ στήθος,
ἐναντίον σ' ἐμὲ τὸν ἴδιο
νὰ μοῦ γίνῃ αὐτὸς βοηθός!
Γίγαντας ἐδῶ ἔς προβάλλῃ,
ἀπὸ πάνω ὡς κάτω ἀτσάλι,
μὲ τὴ σκοτεινὰ ὀπλισμένος,
στοῦ ἄδη τὴ φωτιὰ λουσομένος·
θὰ γελᾶσω στὴν δαγὴ του,
θὰ σταθῶ ἀφοβα ἀντικρὺ του.
Σὰ λιοντάρι ματωμένο
ἔς ἐρῶθ, ἀτρομο στημένο
θὰ μ' εὐρῇ, νὰ τοῦ βυθίζω
στὴ ματιὰ ματιές, νὰ τρίζω
μπρός στὰ δόντια του τὰ δόντια,
ἴσως μὲ ἴσο! Μόνον ὄχι
ἔτσι δόλια νὰ θελήσῃ
μὲ τῆς κόλασης τὸ βρόχι
νὰ μὲ πιάσῃ, ὄχι νὰ σκίσῃ
ἐναντίον σ' ἐμένα ἐμεῖ!

ΒΕΡΘΑ (τρέχοντας σ' αὐτόν).

Γιάρομιρ μου, Γιάρομιρ!

ΓΙΑΡΟΜΙΡ (τραβιέται πίσω).

Σὲ γνωρίζω, ὠραία εἰκόνα!

Ἄν κοντά σου ῥθῶ, θὰ σβύσῃς,
στὴν πνοή μου θὰ σκορπίσῃς.

ΒΕΡΘΑ (τὸν ἀγκαλιάζει).

Ἐνα φάντασμά ἀγκαλιάζει;

Ἐτσι μιὰ σκιὰ κοιτάζει;

Πιάσε, πιάσε, ἡ ἴλια ἐγὼ
στὴν ἀγκάλῃ σου εἴμ' ἐδῶ.

ΓΙΑΡΟΜΙΡ

Ναί, σὺ εἶσαι! Μὲ χαρὰ μου
νιώθω τὸ θερμὸ σφυγμὸ σου,
νιώθω τὴ θερμὴ πνοή σου
ναί, εἰν' αὐτὰ τὰ γλαρὰ μάτια.
Ναί, εἰν' αὐτὸ τὸ γλυκὸ στόμα,
ναί, εἰν' αὐτὴ ἡ γλυκεῖα φωνή
ποῦ ὁ ἀχός της μοῦ σταλάζει
τὴ γαλήνη στὴν ψυχή.

Ναί, σὺ εἶσαι, ἀγαπημένη!—

ΒΕΡΘΑ

Εἴμ' ἐγὼ, νᾶσουν καὶ σὺ!

Ὡ πῶς τρέμεις!

ΓΙΑΡΟΜΙΡ

Τρέμω! Τρέμω;

Ποῖος τὸ βλέπει καὶ δὲν τρέμει;
Μὰ δὲν εἶμαι σάρκα κ' αἷμα;
Μήπως μ' ἔχει καμμιὰ ἀρκούδα
σταγριὸ δάσος γενημένο,
δὲν εἶναι στὸ μέτωπό μου
τόνομα «ἀνθρώπος» γραμμένο;
Κι ὅρα ὁ ἀνθρώπος δὲν ἔχει,
ὅρα ποῦ ἀπὸ κείνα πέρα
πὰ τοῦ σβύνεται τὸ θάρος,